

ניתוח, אפיון והתמודדות עם תהליכים ארגוניים בהקשר של אתיקה ארגונית

מספר הפרויקט:

210

צוות הפרויקט:

1. רועי בן דיין 305601486

2. עומר אלטר 203355334

3. דן קרשניאק 304855935

מנחה הפרויקט:

מר חיים שיק

1. מבוא

- מבוא
- מוטיבציה
- מטרת הפרויקט
- סביבת המחקר

2. הבעיה

- בעיית העל
- הבעיה ההנדסית

3. סקר ספרות

4. מתודולוגיה ולוח זמנים

5. ממצאים

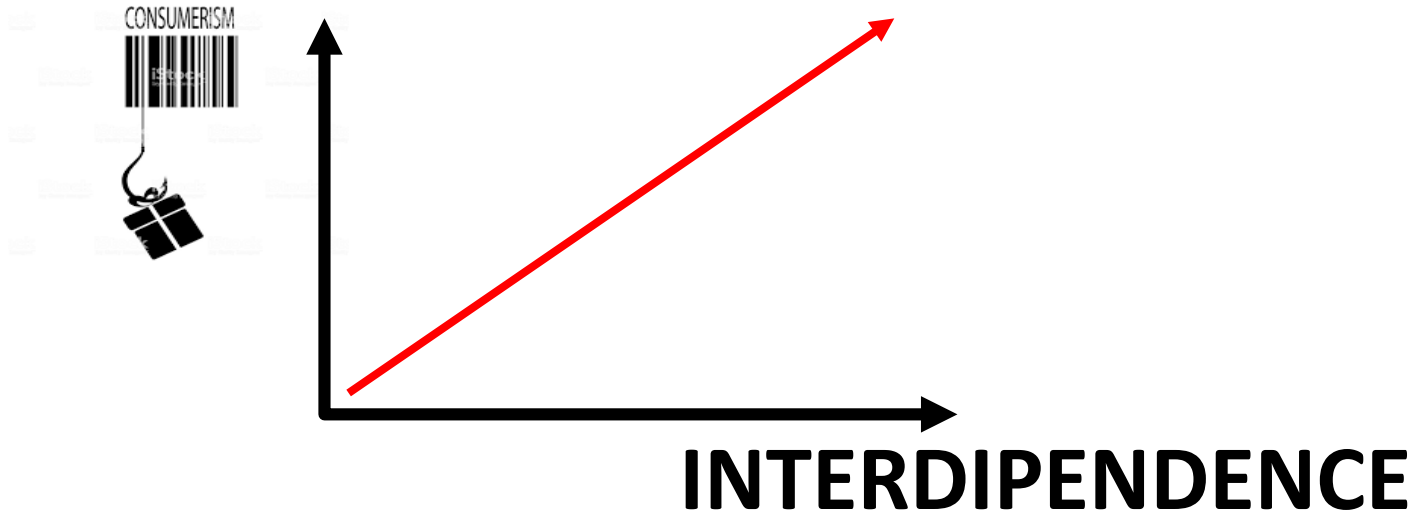
- תיאור ניתוח הנתונים
- הצגת המודל התיאורטי
- הצגת המודל ההנדסי
- תוצאות ומסקנות הסימולציה

6. סיכום

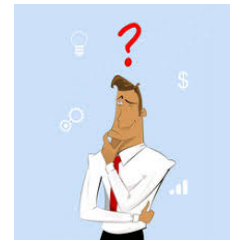
- קשיים ופתרונם
- יתרונות חסרונות וערך מוסף
- רשימת מקורות לפי APA

מבוא

העידן הנוכחי מאופיין בצמיחה מתמשכת של נוכחות התעשייה בחיי האדם

כתולדה של צמיחה זו נדרשות יותר מאי פעם:

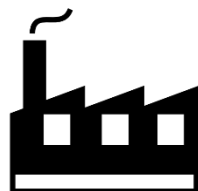

★ ★

DAMAGE

★ ★

מטרת העל

העמקת המחקר בתחום האתיקה הארגונית ופתיחת צוהר למחקרים עתידיים

מטרת משנה

הגיית כלים שיסייעו ביישומה של האתיקה הארגונית ויאפשרו ניתוח אפיון והתמודדות עם סוגיות ארגוניות בהקשר שלהן למוסר העסקי.

הבעיה

במצב

הקיים

עובדים

צרכנים

- הלנת שכר
- תגמול שגוי של שעות נוספות
- אפליה תעסוקתית
- הטרדות מיניות

פינוסי

העסקה

(משרד הכלכלה, 2014),
(שמחי, 2018), (הרשות
לקידום מעמד האישה, 2019).

- כפל מוצרי
- חיובי יתר

פינוסי

- המתנה ממושכת לשירות לקוחות

שירות

- פגיעה בפרטיות
- פרסום ממוקד מטרה

אינטרנט
ופרטיות

(רשות שוק ההון, 2018),
(מבקר המדינה 2020).

סביבה

כלכלה

▪ משבר האקלים
הגלובלי

▪ משברים פיננסיים
כלל עולמיים

▪ פגיעות סביבתיות
אזוריות

זיהום אוויר במפרץ חיפה
(בקר ופרידמן, 2020).

משבר האשראי בשנת 2008

(Adelson, 2013)

פגיעה פיננסית ישירה בארגון

- קנסות
- עיצומים
- חסימת משקיעים

פגיעה של עובדים בארגון

- חוסר לויאליות
- חוסר מקצועיות
- מעשי מרמה ושחיתות

פגיעה של צרכנים בארגון

- נטישת לקוחות
- אי גיוס לקוחות חדשים

חוסר בכלים

לא קיים בספרות כלי אשר מודד באופן מספרי את מידת המוסריות של סוגיה כזו או אחרת

חוסר יכולת לנתח ולאפיין באופן אוניברסלי את האתיקה שבסוגיות ארגוניות

היעדר כלים שיסייעו בהתמודדות עם סוגיות ארגוניות בהקשר שלהן אל המוסר העסקי

(Craft, 2012)

סקר ספרות

- העידן הנוכחי, בהסתכלות אל העולם הארגוני, מאופיין בגלובליזציה רחבה ובהתעצמות של תרבות הצריכה (Kalajtzidis, 2017).
- מוסר בעסקים שייך להגדרתם כתחום בו עוסקים בני אנוש ולכן הוא הכרחי למילוי תפקידם בחברה המאופיינת בשוק חופשי (גבע, 2011)
- ההיבט החוקתי אינו מהווה פתרון מספק בתחום האתיקה הארגונית ככלי בלעדי (גבע, 2011)
- ישנה צמיחה אדירה בבחירתם החופשית של ארגונים לעסוק בסוגיות אתיות (וולף, 2008).
- מטרת הכתיבה של קוד אתי היא להביא לביסוס האמון בין הארגון לבין לקוחות, עובדים, ספקים, בעלי מניות, נותני שירות ועוד (Vitell & Singhapakdi, 2008).
- לגופים המדרגים ארגונים על פי התנהגות אתית תרומה רבה בקידום המוסר וההתנהלות החברתית של ארגונים (התאחדות הסטודנטים בישראל, 2011).

- האתיקה הארגונית הינה תפיסת עולם בנוגע להתנהלותם של ארגונים בעידן הנוכחי, בבחינתו של מונח המוסר תוך התחשבות יתרה בנזק הפוטנציאלי שנלווה לפועלם (ורבין, 2012; כשר, 2009; וולף, 2008).
- התפרצות נגיף הקורונה בעולם ובישראל בפרט, חשפה באופן חד וברור את מצבם המורכב והקשה של עסקים וארגונים רבים (אקשטיין ובנטל, 2020).
- אזרחים כצרכנים וכעובדים זקוקים להגנה מפני פגיעות ואילו עסקים רבים זקוקים להכוונה ולכלים שישפרו את מצבם (אקשטיין ובנטל, 2020).
- דוח של רשות שוק ההון (2018) גילה כי קיימים 6.5 מיליון מקרים של כפל מוצרי בענף הביטוח.
- 48% מסך הפניות של לקוחות בתחום התקשורת היו בנושאים הקשורים לאיכות השירות דוגמת זמן ממושך בהמתנה למענה אנושי בשירות לקוחות טלפוני ואי מתן מענה על ידי נציג שירות (משרד התקשורת, 2019)

- משרד הכלכלה פרסם סקר (2014) ובו התגלה כי 41% מהמעסיקים בישראל יעדיפו שלא להעסיק גברים ערבים.
- במדגם שביצעה הרשות לקידום מעמד האישה (2018) כ- 32% מהנשים וכ- 8% מהגברים דיווחו באופן מפורש כי חוו הטרדה מינית במקום העבודה או בצבא.
- גורם מרכזי שהביא למשבר הכלכלי בשנת 2008 הוא צמיחה אדירה וממושכת של החלטות פיננסיות בעלות סיכון גבוה (Adelson, 2013).
- תקופה ממושכת של הסרת הגבלים רגולטוריים בתחום הפיננסי הביא לצמיחה אדירה של החלטות בעלות סיכון גבוה. זאת בנוסף למעבר של חברות לניירות ערך משותפיות לתאגידים (Adelson, 2013).
- ישנם צעדים רבים בהם יכולים ארגונים לנקוט על מנת להפחית את נזקי הסביבה שנוצרים כתוצאה מפעילות דוגמת מעבר לשימוש באנרגיה בת קיימא ותרומה לניטור ודגימה של האוויר (מבקר המדינה, 2019).

- משנת 2000 ועד שנת 2015 נרשמה עלייה של כ- 800% במספר המשתמשים באינטרנט ברחבי העולם (OWID, 2016).
- המידע באינטרנט נאסף לצורך עיקרי אחד, והוא יצירה של תחזיות ברמה גבוהה הנוגעות להתנהגות הצרכן וכל מאפייניה (Rhodes, 2020)
- כל פעולה שמבוצעת באינטרנט מנוטרת ומתועדת בקפידה, זאת על מנת לגלות פרטים עד רמת מבנה האישיות והפרעות מנטליות של הצרכן (Rhodes, 2020).
- חברות אינטרנטיות גדולות מסוגלות לגרום למשתמש לעשות כרצון (Rhodes, 2020).
- חברות האינטרנט הגדולות מחברות בין פסיכולוגיה לטכנולוגיה על מנת להשתמש בידע ולנטוע הרגלים לא מודעים אצל הצרכן (Rhodes, 2020).
- מערכת דוגמת רשתות חברתיות, נושאת בבסיסה פוטנציאל להתמכרות באמצעות התחזיות המדויקות, והיכולת לספק לצרכן באופן מדויק את אשר יגרום לו להביט שוב במסך ולהשתמש בשירות (Rhodes, 2020).

- משבר שינוי האקלים וההתחממות הגלובלית הוא הבעיה הסביבתית הבוערת ביותר שפוקדת את כדור הארץ בעידן הנוכחי (Houghton, 2005).
- השלכותיו של משבר האקלים מתבטאת כבר בעת הנוכחית. בין היתר באמצעות שינויי אקלים תכופים, עליית גובה פני הים, היעלמות קרחונים ופגיעה באיזון מערכות אקולוגיות (Kumar & Himanshu & Gupta, 2012).
- ההתחממות הגלובלית היא גורם בלעדי להמסת הקרחונים בכדור הארץ, מה שמוביל לעלייה ניכרת במפלס פני הים. הבעיה המרכזית שבטיפול במשבר האקלים, היא העובדה שהנזק הנגרם הוא כלל עולמי ומצטבר, בלא קשר ישיר למקור הפגיעה (בקר ופרידמן (2020).
- בבחינת השיפורים הטכנולוגיים האפשריים לטובת פתרון משבר האקלים נמנים שיפורים דוגמת מעבר לאנרגיות מתחדשות, להפקת אנרגיה באמצעות משאבי טבע דוגמת מים (Niranjan, 2019).
- השינויים ההתנהגותיים העיקריים שיועילו להפחתת הפליטה של גזי חממה, קשורים בחקלאות ועיבוד אדמות, בצריכה של מזון, בתעבורה ובשימוש יעיל באנרגיה ובחומרים (Williamson & Stare-Meloy & Valesco & Green, 2018).
- היעדים שהוגשו לשנים 2020-2030 בהפחתת הפליטה של גזי חממה, אינם תואמים את יעדי הטמפרטורה והפליטה שנקבעו בחתימת הסכם פריז (שלאוסנר ושות', 2016)

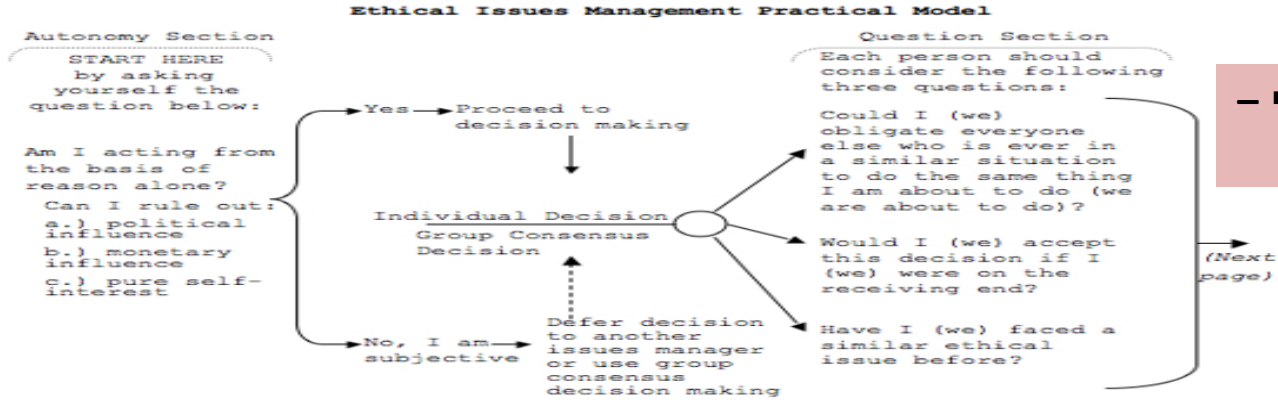

אגואיזם רציונלי	דאונטולוגיה	תועלתנות	
על החלטה לשרת את האינטרס העצמי.	יש חובות אובייקטיביות ואוניברסליות הנדרשות מכל האנשים בכל מסגרת שהיא.	לחפש את הטוב ביותר למספר האנשים הגדול ביותר	רעיון מרכזי
אינטרס עצמי, טובת המושפע, רציונליות, פרודוקטיביות, כנות, צדק, עצמאות, יושרה וגאווה.	רציונליזם, כלל האוטונומיה, הציווי הקטגורי, כבוד, חובה וכוונה לטוב.	השפעה על הזולת	אלמנטים ומשתנים מהותיים
חדשנית ונגישה	מפורטת ומנומקת	פשוטה וקלה ליישום	יתרונות
הגדרות גנריות, קושי במדידה (Woiceshyn, 2011)	הגדרות גנריות, קושי במדידה (Bowen, 2005)	נתפסת כטלאולוגית, עלולה לפגוע בקבוצות מיעוט באופן מהותי (Bowen, 2004)	ביקורת

מודל קנטיאני (Bowen, 2005)

1. אוטונומיה ורציונליות

2. הציווי הקטגורי - אוניברסליות

3.1 האם אני עושה את הדבר הנכון?

איור 2 : מודל מעשי לניהול סוגיות אתיות (Bowen, 2005)

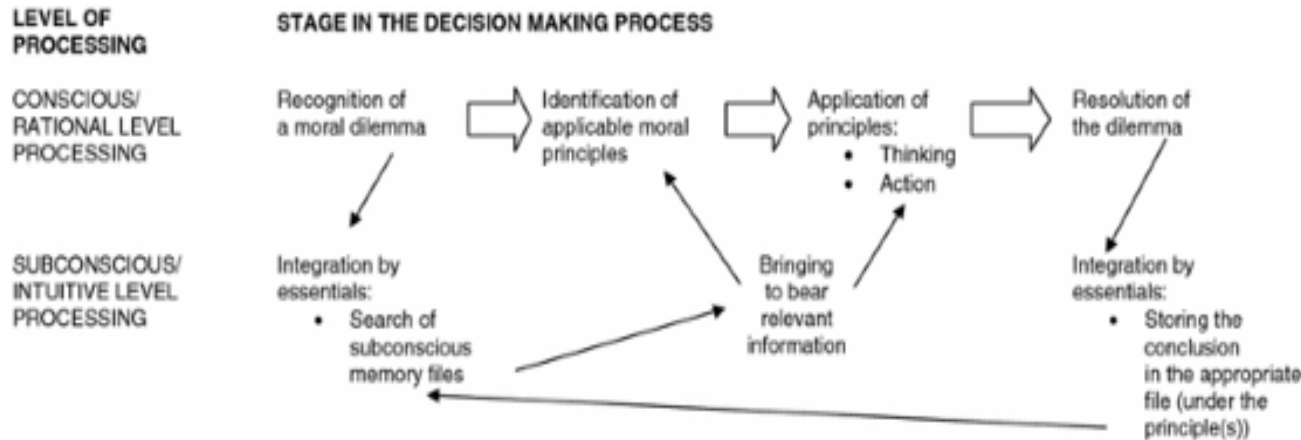
3.2 האם אני פועל מתוך כוונה לטוב?

3.3 האם נוכחים כבוד והוגנות בפועלי?

▪ מודל לקבלת החלטות מוסריות בעסקים (Woiceshyn, 2011)

איור 1: מודל לקבלת החלטות אתיות בעסקים (Woiceshyn, 2011)

4. יישום העקרונות
שעלו והוצאה לפועל

3. הגדרת עקרונות
מוסר באמצעות
האגואיזם הרציונלי

2. התחשבות
ברשמי העבר

1. זיהוי והגדרת
הסוגיה האתית בה
מיועד לעסוק מקבל
ההחלטות

מתודולוגיה ולוח זמנים

□ הגישה למידע ולנתונים:

דוחות ממשלה

מאגרי מידע באתר
המכון

ספריות רגילות

ספריות
אינטרנטיות

□ מתודולוגיית הפרויקט:

4. ביצוע סימולציה

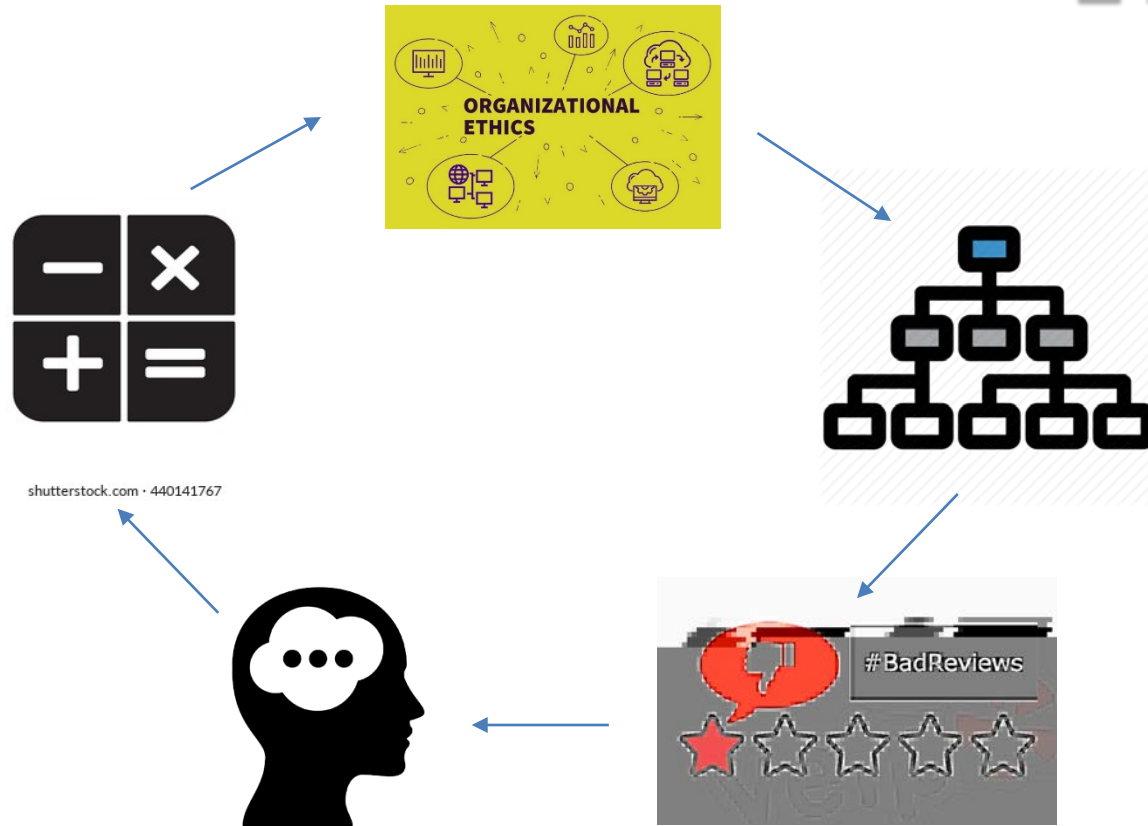
3. הגיית תשתית
למודל הנדסי וכמותי

2. הגיית מודל תיאורטי

1. ביצוע
מחקר

דד-ליין אקדמאי	תאריך סיום עבודה	תאריך תחילת עבודה	אחריות ישירה	שלב הפרויקט
10/11/20	05/11/20	01/10/20	עומר + רועי + דן	אישור המנחה ונושא הפרויקט
15/11/20	05/11/20	15/10/20	עומר + רועי + דן	הגשת הצעה לביצוע פרויקט
08/12/20	05/12/20	05/11/20	דליית מקורות: רועי; תרגום מאמרים: דן; סיכום הרשמים על הכתוב: עומר	דו"ח תיאור הבעיה במצב הקיים
22/12/20	20/12/20	06/12/20	עומר	מצגת מספר 1
05/01/21	01/01/21	20/12/20	חקר האתיקה הארגונית: עומר; חקר משבר האקלים: דן; חקר הסביבה האינטרנטית: רועי; חקר תפיסות ומודלים: עומר	סקר ספרות מלא
23/02/21	05/02/21	04/01/21	עומר	דו"ח התקדמות, תיאור המתודולוגיה שנבחרה
23/03/21	10/03/21	08/02/21	רועי	דו"ח התקדמות, תיאור הנתונים שנאספו
20/04/21	05/04/21	13/03/21	דן	דו"ח התקדמות, סקירת סיכונים
25/05/21	18/05/21	30/04/21	עומר	דו"ח תמצית הפרויקט
25/05/21	18/05/21	08/04/21	סיכום הממצאים: דן; יצירה גרפית של המודל: רועי; סיכום הממצאים על הכתוב: עומר	דו"ח תוצאות ו/או ממצאים
25/05/20	20/05/21	30/04/21	רועי + דן	הגשת הכנת פוסטר/ הכנת סרטון YouTube
30/05/21	25/05/21	20/05/21	עומר + רועי + דן	מצגת מספר 2
27/06/21	20/06/21	28/05/21	עומר + רועי + דן	הגשת דו"ח סופי

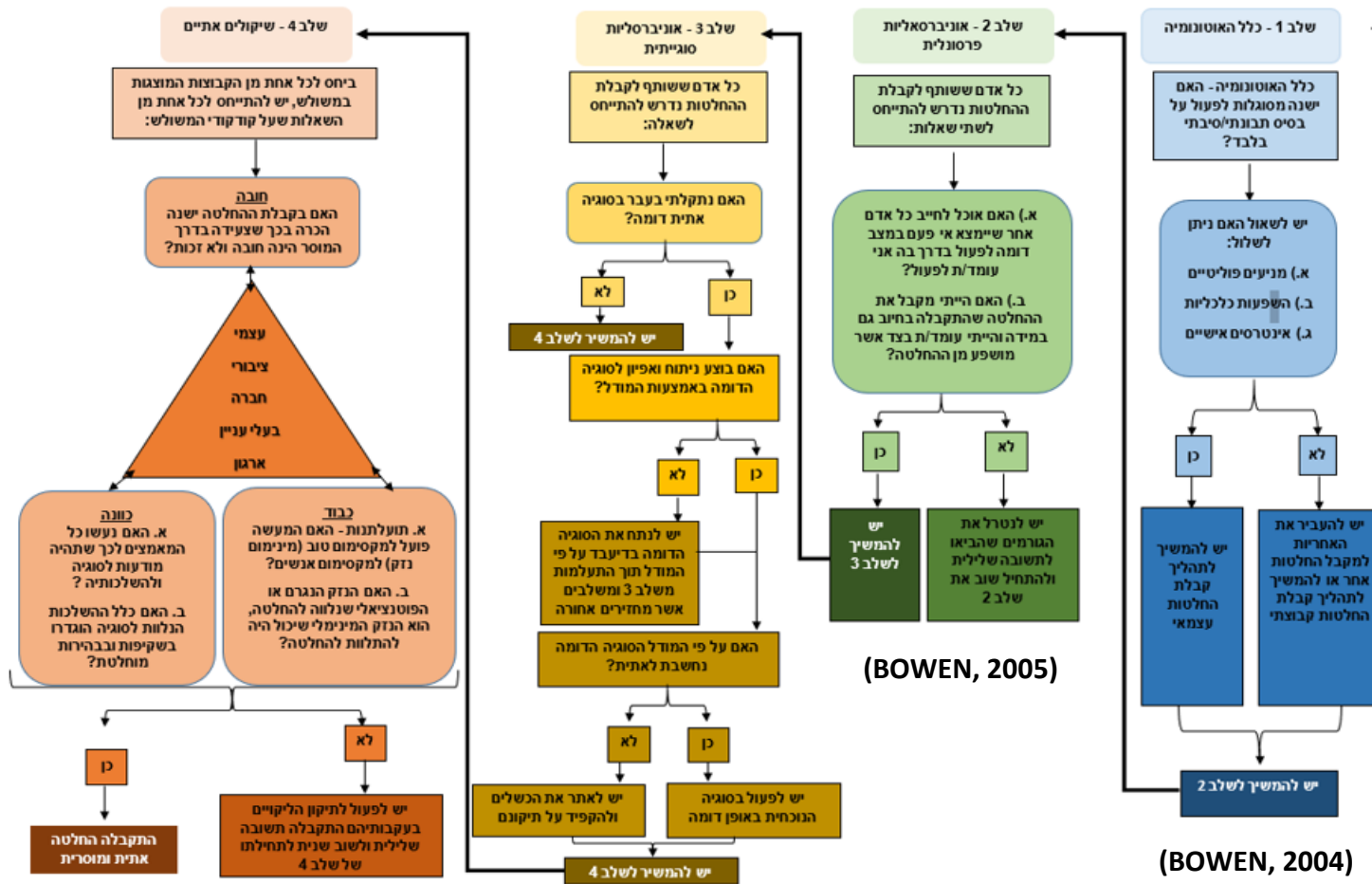
ממצאים

המודל המוצע

מודל ארבעת השלבים לניתוח, אפיון והתמודדות עם סוגיות הקשורות באתיקה ארגונית

← התחלה

(BOWEN, 2004)
(BOWEN, 2005)

(BOWEN, 2005)
(Woiceshyn, 2011)

איור 3 : מודל תיאורטי של מודל ארבעת השלבים לניתוח, אפיון והתמודדות עם סוגיות הקשורות באתיקה ארגונית

שלב 1

$$E = e1 * e2 * e3 + e4$$

שלב מספר	פונקציות ומשתנים	תוצאה מספרית	הסבר מילולי
1	$E = e1 * e2 * e3 + e4$	{0 V 1}	האם ישנה מסוגלות לפעול על בסיס תבונתי בלבד?
1.1	$e1$	{0 V 1}	האם ניתן לשלול מניעים פוליטיים?
	$e1$	1	כן
	$e1$	0	לא
1.2	$e2$	{0 V 1}	האם ניתן לשלול השפעות כלכליות?
	$e2$	1	כן
	$e2$	0	לא
1.3	$e3$	{0 V 1}	האם ניתן לשלול אינטרסים אישיים?
	$e3$	1	כן
	$e3$	0	לא
1.4	$e4 = (e1 * e2 * e3) - 1 $	{0 V 1}	באזיה אופן יתרחש תהליך ניתוח הסוגיה?
	$e4$	1	קבוצתי מתוך דרישה
	$e4$	0	אישי או קבוצתי מתוך בחירה

שלב 2

$$T = t1 * t2$$

שלב מספר	פונקציות ומשתנים	תוצאה מספרית	הסבר מילולי
2	$T = t1 * t2$	{0 V 1}	אוניברסאליות פרסונלית - כל אדם ששותף לניתוח הסוגיה נדרש לענות כל שתי שאלות:
2.1	$t1$	{0 V 1}	האם אוכל לחייב כל אדם אחר שימצא אי פעם במצב דומה לפעול בדרך בה אני עומד לפעול?
	$t1$	1	כן
	$t1$	0	לא
2.2	$t2$	{0 V 1}	האם הייתי מקבל את ההחלטה שהתקבלה בחיוב, גם במידה ואני או קרובי נמצאים בצד אשר מושפע לשלילה מן ההחלטה?
	$t2$	1	כן
	$t2$	0	לא

שלב 3

$$H = h1 V (h1+h2*h3)$$

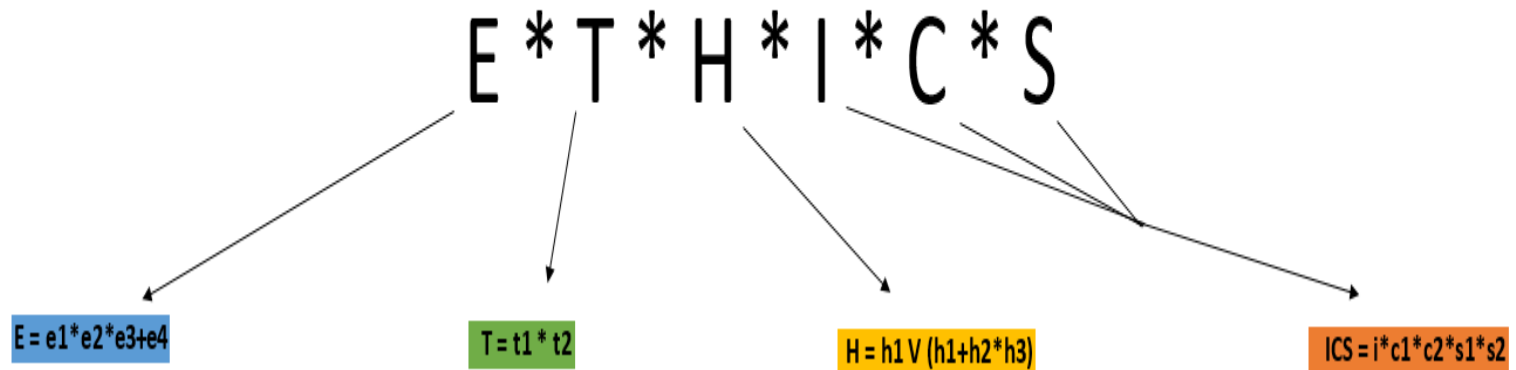
שלב מספר	פונקציות ומשתנים	תוצאה מספרית	הסבר מילולי
3	$H = h1 V (h1+h2*h3)$	{0 V 1}	אוניברסאליות - כל סוגייתית - אדם ששותף לניתוח הסוגיה נדרש להתייחס לשאלה:
3.1	$h1$	{0 V 1}	האם נתקלתי בעבר בסוגיה דומה?
	$H = h1$	1	לא
	$H = (h1+h2*h3)$	$h1 = 0$	כן
3.2	$h2 = \{0 V 1\}$	{0 V 1}	האם בוצע ניתוח ואפיון לסוגיה הדומה באמצעות המודל?
	$h2$	1	כן
	$h2$	0	לא
3.3		{0 V 1}	האם על פי המודל, הסוגיה הדומה נחשבת לאתית?
	$h3$	1	כן או שאותו הכשלים מן העבר ותוקנו בסוגיה הנכחית
	$h3$	0	לא, ולא הקפד על איתור ותיקון הכשלים שעלו מן הסוגיה הדומה

שלב 4

$$ICS = i * c1 * c2 * s1 * s2$$

שלב מספר	פונקציות ומשתנים	תוצאה מספרית	הסבר מילולי
4	$ICS = i * c1 * c2 * s1 * s2$ ***	{0 V 1} ***	שיקולים אתיים
4.1	$i = i1$	{0 V 1}	האם בניתוח הסוגיה, ישנה הכרה מוחלטת שצעידה בדרך המסור הינה חובה ולא זכות?
	$i1$	1	כן
	$i1$	0	לא
4.2	$C = c1 * c2$	{0 V 1} ***	האם ישנה כוונה מוחלטת לפעול בטוב ובמסור?
4.2.1	$c1$	{0 V 1}	האם נעשו כלל המאמצים לכך שתהיה מודעות לסוגיה ולהשלכותיה?
	$c1$	1	כן
	$c1$	0	לא
4.2.2	$c2$	{0 V 1}	האם כלל ההשלכות הנילוות לסוגיה הוגדרו בשקיפות ובבהירות מוחלטת?
	$c2$	1	כן
	$c2$	0	לא
4.3	$S = s1 * s2$	{0 V 1} ***	האם נעשית הקפדה מדוקדקת על כבוד המושפעים מן הסוגיה?
4.3.1	$s1$	{0 V 1}	תועלתנות - האם המעשה פועל למקסימום טוב (מינימום נזק) למקסימום אנשים?
	$s1$	1	כן
	$s1$	0	לא
4.3.2	$s2$	{0 V 1}	האם הנזק הנגרם או הפוטנציאלי שנילווה להחלטה, הוא הנזק המינימלי שיכול היה להתלוות להחלטה?
	$s2$	1	כן
	$s2$	0	לא

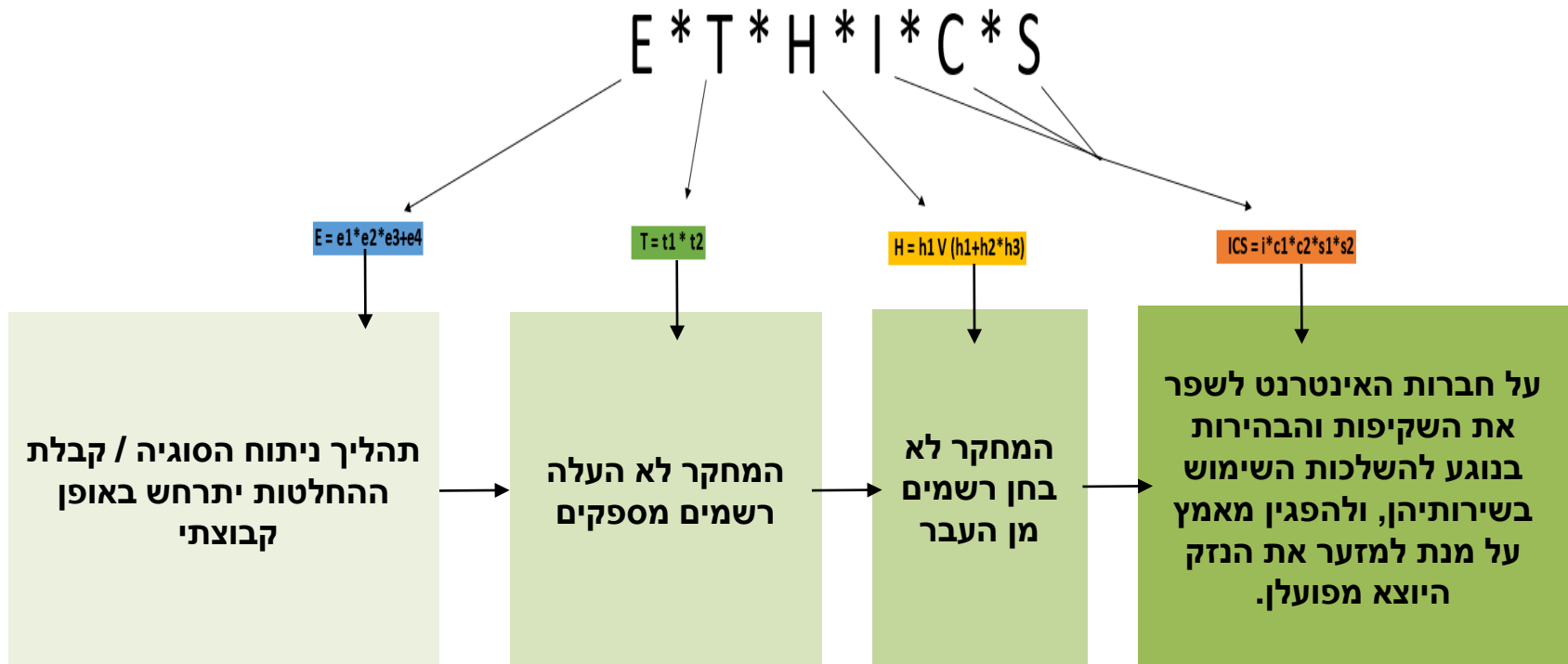
מודל ארבעת השלבים לניתוח, אפיון והתמודדות עם סוגיות הקשורות באתיקה ארגונית

משמעות	מקור	הסבר התוצאה	תוצאה	משתנה/ פונקציה	שלב
		לא ידוע	?	e1	1.1
	Rhodes, 2020	לא ניתן לשלול השפעות כלכליות	0	e2	1.2
		לא ידוע	?	e3	1.3
התהליך יתבצע באופן קבוצתי		תהליך קבלת ההחלטות לא יתבצע על ידי אדם בודד	1	e4	1.4
יש להמשיך לשלב 2		$E = e1 * e2 * e3 + e4$	1	E	1
		כמנתחי הסוגיה – לא נסכים לאפשר לכל אדם לפעול באופן דומה מעינו של מקבל ההחלטות – אין רשמים מספקים	0/?	t1	2.1
		כמנתחי הסוגיה – לא נקבל בחיוב את דרך הפעולה; מעינו של מקבל ההחלטות – אין רשמים מספקים	0/?	t2	2.2
יש להמשיך לשלב 3		המחקר לא סיפק רשמים מתאימים	?	T	2

משמעות	מקור	הסבר התוצאה	תוצאה	משתנה/ פונקציה	שלב
		המחקר לא סיפק מידע אודות סוגיות דומות מן העבר		h1	3.1
יש להמשיך לשלב 4		$H = h1$		H	3
		כמנתחי הסוגיה – ישנה הכרה בחובתה של דרך המוסר; מעינו של מקבל ההחלטות – אין רשמים מספקים	?	I	4.1
	נספח 1	1 מתוך 49 הצהיר על עצמו כזה שאינו יודע אילו פרטים נאספים, 0 מתוך 49 הצהירו על עצמם ככאלו שאינם יודעים לצורך אילו שימושים נאספים אותם הפרטים.	1	c1	4.2.1
	Rhodes, 2020	חברות האינטרנט לא מצהירות בשקיפות על משמעות והשלכות הסוגיה.	0	c2	4.2.2
		$C = c1 * c2$	0	C	4.2
	Rhodes, 2020	לא נעשה כל מאמץ על מנת למזער את הנזק בעבור מספר מקסימלי של משתמשים	0	s1	4.3.1
	Rhodes, 2020	אין כל מאמץ למזער את הנזק הפרטני שנלווה לסוגיה	0	s2	4.3.2
		$S = s1 * s2$	0	S	4.3
סיום הסימולציה		$ICS = i * c1 * c2 * s1 * s2$	0	ICS	4.3.2
יישום קולקל המוסר הארגוני		$ETHICS = E * T * H * ICS$	0	ETHICS	

מודל ארבעת השלבים לניתוח, אפיון והתמודדות עם סוגיות הקשורות באתיקה ארגונית

תיקון נדרש

סימפטום

חקר מקדים בצמוד לשלבי המודל על מנת לוודא שביכולתו של המשתמש לענות באופן ברור על כלל השאלות המנחות של המודל.

חוסרים מהותיים

השאלות ייבחנו מנקודת מבטו של מנתח הסוגיה ומקבל ההחלטות במקביל

זהות נקודת המבט
דרכה יתבצע
השימוש במודל

מחקרים

עתידיים

1. הגיית פונקציות מתוקננת ואוניברסליות שתבצע מדידה של משתני הנזק והמודעות.
עדכון הפונקציה הסופית בהתאם.

fx

2. בחינה אמפירית של המודל על סוגיות ותיקון אופן מדידת המשתנים בהתאם למסקנות.

3. ביצוע תצפיות רבות לצורך תקנון הציון המספרי והענקת משמעות לכל טווח ציונים

אתגרי הפרוייקט

<p>פתרון והתמודדות עם הקושי</p>		<p>תיאור הקושי</p>	
<p>עדכון המתודולוגיה</p>		<p>פער בניתוח, אפיון ומדידת המוסר בפועלם של ארגונים.</p>	
<p>מפגשים מקוונים בזום ושיחות וואטסאפ קבוצתיות</p>		<p>נגיף הקורונה</p>	
<p>עבודת צוות וערבות הדדית</p>		<p>מבצע שומר החומות</p>	

יתרונות וחסרונות ייחודיים לפרויקט

חסרונות הפרויקט

תלות במחקרים עתידיים

היעדר בחינה אמפירית

יתרונות הפרויקט

ראשוניות ואף חלוציות

עוסק ברווחתם של הפרט והכלל

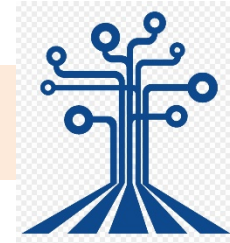

מעמיק את המחקר בתחום האתיקה הארגונית בעידן הנוכחי

עֵרֶךְ מוֹסָף

תשתית מבוססת, מוצקה ובהירה לצורך מחקרים עתידיים

הפרויקט עוסק בנושא שאין ענף אקדמי שאחראי לו - העיסוק בכימות האתיקה הארגונית באופן הנדסי

הפרויקט עוסק ברווחתה של האנושות כולה.

סיכום

“ A man **without**
ethics is a
wild beast
loosed upon
this world. ”

Albert Camus

ביבליוגרפיה

אוני, אי (2020). בלבול, חוסר אחידות והיעדר תקדימים : גם במערב מתקשים להתמודד עם ההשתקה בחברות. גלובס. אוחר מתוך :

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001316021>

אקשטיין, צ' ובנטל, בי (2020). הקורונה במשקפיים של כלכלן. נייר מדיניות. הרצליה : מכון אהרן.

ארידור-הרשקוביץ, ר' ושוורץ-אלטשולר, ת'. (2017). אתגר הפרטיות בפרסום יזום של מאגרי מידע ממשלתיים. ירושלים : המכון הישראלי לדמוקרטיה.

בנק ישראל, דוח בנק ישראל לשנת 2008 פרק ד' : המערכת הפיננסית (2009). אוחר מתוך :

<https://www.boi.org.il/he/NewsAndPublications/RegularPublications/Documents/doch08/p4.pdf>

בקר, ני ופרידמן, ח' (2020). היבטים כלכליים של איכות הסביבה. חיפה : פרדס.

גבע, אי (2011). מוסר ועסקים : מקבילים נפגשים. ירושלים : הוצאת הקיבוץ המאוחד

התאחדות הסטודנטים בישראל, השפעת הדירוגים החברתיים על התנהלות חברתית של ארגונים (2009). אוחר מתוך :

<http://din-online.info/pdf/std11.pdf>

וולף, ר' (2008). אתיקה טובה לעסקים. ירושלים : ר.מס.

זינגר, ר', מילמן, ע' (2016). הממשלה אישרה את הצעת חוק מוסר התשלומים : תשלם לספקים בתוך 30 יום. כלכליסט. אוחר מתוך :

<https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3679788,00.html>

כביר, עי. (2019). ענקיות ההייטק ומשבר האקלים : נכונות אמיתית או יח"צ? כלכליסט. אוחזר מתוך :

<https://www.calcalist.co.il/internet/articles/0,7340,L-3771952,00.html>

כנסת ישראל, סוגיית הפרטיות בטלפונים חכמים. אוחזר מתוך :

https://fs.knesset.gov.il/globaldocs/MMM/5cb78337-e940-e611-80d6-00155d0acbc2/2_5cb78337-e940-e611-80d6-00155d0acbc2_11_10868.pdf

כשר, א' (1998). אתיקה במשטרת ישראל. ירושלים: משטרת ישראל.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל (2018). אוחזר מתוך :

<https://old.cbs.gov.il/shnaton69/shnaton69.pdf>

מבקר המדינה, דוח ביקורת שנתי 71א (2020). אוחזר מתוך :

<https://www.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Pages/Publications/707.aspx>

מבקר המדינה, היבטים בפעולות הממשלה בנושא זיהומים סביבתיים במפרץ חיפה (2019). אוחר מתוך :

<https://www.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Documents/special/2019-Haifa/2019-Haifa-Full.pdf>

מענית, ח' (2019). מאחורי הקלעים של הכדורגלנים : הצד הפחות מוכר של פגיעה בעובדים . גלובס . אוחר מתוך :

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=1001311619>

משולם, א', הרפז, י' (2015). ניהול משאבי אנוש : הגישה האסטרטגית. תל אביב : ספרי חמד.

משרד הכלכלה, סקר מעסיקים ועובדים (2014). אוחר מתוך :

<https://employment.molsa.gov.il/Publications/PressReleases/Pages/2014/March/Ethnic-Discrimination.aspx>

משרד התקשורת, דוח פניות הציבור טלקום (2019). אוחר מתוך : https://www.gov.il/he/departments/publications/reports/27052020_2

המשרד לאיכות הסביבה, החלטת ממשלה בנושא הפחתת פליטות גזי חממה וייעול צריכת האנרגיה במשק (2017). אוחר מתוך :

<https://www.sviva.gov.il/InfoServices/ReservoirInfo/DecisionStockpileGovernment/Pages/2015/Decision542.aspx>

פלד, מ' (2009). עורכי דין מותחים ביקורת על תיקון 24 לחוק הגנת השכר . כלכליסט . אוחר מתוך :

<https://www.calcalist.co.il/local/articles/0,7340,L-3210823,00.html>

הרשות לקידום מעמד האישה, המלצות הוועדה לגיבוש תכנית לאומית למאבק בתופעת ההטרדות המיניות

בחברה הישראלית (2019). אוחזר מתוך :

https://www.gov.il/BlobFolder/news/harassment_committee/he/%D7%94%D7%9E%D7%9C%D7%A6%D7%95%D7%AA%20%D7%94%D7%95%D7%A2%D7%93%D7%94%20%D7%9C%D7%9E%D7%90%D7%91%D7%A7%20%D7%91%D7%94%D7%98%D7%A8%D7%93%D7%95%D7%AA%20%D7%9E%D7%99%D7%A0%D7%99%D7%95%D7%AA%20%D7%91%D7%9E%D7%A7%D7%95%D7%9E%D7%95%D7%AA%20%D7%A2%D7%91%D7%95%D7%93%D7%94-%20%D7%A1%D7%95%D7%A4%D7%99%2030.7.19_.pdf

שטיין, ר' (2018). הציבור זורק כסף לפח : 6.5 מיליון מקרים של כפל ביטוח. גלובס. אוחזר מתוך :

<https://www.globes.co.il/news/article.aspx?did=100124217>

שמחי, ר' (2018). אפליית מועמדים עם מוגבלות בקבלה לעבודה- מחקר היענות. עבודת גמר לקבלת תואר "מוסמך אוניברסיטה", בית הספר ללימודי חברה ומדיניות, אוניברסיטת תל אביב. אוחזר מתוך :

<http://info2011.szold.org.il/PDF-Articles/%D7%A2%D7%91%D7%95%D7%93%D7%95%D7%AA/%D7%AA%D7%9C-%D7%90%D7%91%D7%99%D7%91/105873.pdf>

- Adelson, M. (2013). The deeper causes of the financial crisis: Mortgages alone cannot explain it. *The Journal of Portfolio Management*, 39(3), 16-31.
- Bowen, S. A. (2005). A practical model for ethical decision making in issues management and public relations. *Journal of Public Relations Research*, 17(3), 191-216. Retrieved from:
https://www.researchgate.net/publication/238439869_A_Practical_Model_for_Ethical_Decision_Making_in_Issues_Management_and_Public_Relations
- Bowen, S. A. (2004). Expansion of ethics as the tenth generic principle of public relations excellence: A Kantian theory and model for managing ethical issues. *Journal of public relations research*, 16(1), 65-92. Retrieved from:
https://www.researchgate.net/publication/249873574_Expansion_of_Ethics_as_the_Tenth_Generic_Principle_of_Public_Relations_Excellence_A_Kantian_Theory_and_Model_for_Managing_Ethical_Issues
- Bowen, S. A. (2013). Using classic social media cases to distill ethical guidelines for digital engagement. *Journal of Mass Media Ethics*, 28(2), 119-133.
DOI: [10.1080/08900523.2013.793523](https://doi.org/10.1080/08900523.2013.793523)
- Companiesmarketcap. (2020). Retrieved from:
<https://companiesmarketcap.com/internet/largest-internet-companies-by-market-cap/>

Craft, J. L. (2013). A review of the empirical ethical decision-making literature: 2004–2011. *Journal of business ethics*, 117(2), 221-259.

De George, R. T. (1995). *Business ethics* (4th Ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall

Deshpande, I. (2020). What Is Customer Data? Definition, Types, Collection, Validation and Analysis. Retrieved from:
https://www.toolbox.com/marketing/customer-data/articles/what-is-customer-data/#_002

Houghton, J. (2005). Global warming. *Reports on Progress in Physics*, 68(6), 1343. Retrieved from:
<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/0034-4885/68/6/R02>.

Kalajtzidis, J. (2017). Ethics of social consequences and ethical issues of consumption. *Human Affairs*, 27(2), 166-177.

Kirchgaessner, S. (2019). Revealed: Google made large contributions to climate change deniers. *The Guardian*. Retrieved from:
<https://www.theguardian.com/environment/2019/oct/11/google-contributions-climate-change-deniers>

Kumar S., Himanshu S.K. & Gupta K.K. (2012). Effect of Global Warming on Mankind. Retrieved from:
https://www.researchgate.net/publication/264196972_Effect_of_Global_Warming_on_Mankind_-_A_Review

Niranjan, A. (2019). Climate solutions: Technologies to slow climate change. Retrieved from:

<https://www.dw.com/en/climate-solutions-technologies-to-slow-climate-change/a-51660909>

Orlowski, J., Rhodes, L. (2020). The social dilemma. Retrieved from:

<https://www.netflix.com/watch/81254224>.

Page, M., Firth, C., Rand, C. (2016). The internet value chain. Retrieved from:

https://www.gsma.com/publicpolicy/wp-content/uploads/2016/09/GSMA2016_Report_TheInternetValueChain.pdf

Phillips, S. D., & Johnson, B. (2019). Inching to impact: The demand side of social impact investing. *Journal of Business Ethics*, 1-15.

Ritchie, h., & Roser, m. (2017). CO₂ and Greenhouse Gas Emissions. Retrieved from:

<https://ourworldindata.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions>

Rose, S., Richels, R., Blanford, G., & Rutherford, T. (2017). The Paris Agreement and next steps in limiting global warming.

Roser, M., Ritchie, H., Ortiz-Ospina, E. (2015). *Internet*. Retrieved from: <https://ourworldindata.org/internet>.

Ritchie, H., & Roser, M. (2020). *CO₂ and Greenhouse Gas Emissions*. Retrieved from:

<https://ourworldindata.org/co2-and-other-greenhouse-gas-emissions>

Schleussner, C. F., Rogelj, J., Schaeffer, M., Lissner, T., Licker, R., Fischer, E. M., ... & Hare, W. (2016).

Science and policy characteristics of the Paris Agreement temperature goal. Nature Climate Change, 6(9), 827-835.

Simpson, B. P. (2009). *Wealth and income inequity: An economic and ethical analysis.* Journal of Business Ethics, 89, 525–538.

Sullivan, R.J. (1989). Immanuel Kant's moral theory. Cambridge, England: Cambridge University Press.

Sullivan. R. J. (1994). An introduction to Kant's ethics. New York: Cambridge University Press.

The Arthur W. Page Center. Retrieved from:

<https://www.pagecentertraining.psu.edu/public-relations-ethics/introduction-to-public-relations-ethics/lesson-1/ethical-theories/>

Union Of Concern Scientists. (2020). *Each Country's Share of CO2 Emissions.* Retrieved from:

<https://www.ucsusa.org/resources/each-countrys-share-co2-emissions>

Vigderman, A., Turner, G. (2020). *The Data Big Tech Companies Have On You*.

Retrieved from: <https://www.security.org/resources/data-tech-companies-have>

Vitell, S.J., Singhapakdi, A. *The Role of Ethics Institutionalization in Influencing Organizational Commitment, Job Satisfaction, and Esprit de Corps. J Bus Ethics* 81, 343–353 (2008). <https://doi.org/10.1007/s10551-007-9498-x>

Williamson, K., Satre-Meloy, A., Velasco, K., & Green, K. (2018). *Climate change needs behavior change: Making the case for behavioral solutions to reduce global warming*. Arlington, VA: Rare. Retrieved from:
<https://rare.org/wp-content/uploads/2019/02/2018-CCNBC-Report.pdf>

Woiceshyn, J. (2011). *A model for ethical decision making in business: Reasoning, intuition, and rational moral principles. Journal of business Ethics, 104(3), 311-323*. DOI 10.1007/s10551-011-0910-1

World Health Organization, *Ambient (outdoor) air pollution* (2018). Retrieved from:
[https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/ambient-\(outdoor\)-air-quality-and-health](https://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/ambient-(outdoor)-air-quality-and-health)

תודה רבה.
נשמח להתייחס
לשאלות.